

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ СРЕБЪРНОТО ОГЛЕДАЛО

Превод от английски: Величка Евстатиева, 1997

chitanka.info

3 януари. Не е лесна работа да се проверят сметките на „Уайт и Уодърспан“. Трябва да се прегледат двадесет тлъсти папки. Какъв ще се окаже в края на краищата младият партньор? Това е първата ми по-важна задача и бих искал да се справя достойно. Трябва да се справя. Трябва да свърша навреме, за да бъдат резултатите на разположение на юристите преди началото на процеса. Сутринта Джонсън рече, че трябва да проверя всичко до последната цифра до двадесето число. Какво пък, ако човешкият мозък и нерви са способни да издържат, аз ще се справя. Това означава работа в кантората от десет до пет, а след това вкъщи от осем вечерта до един. Такава е съдбата на счетоводителя. От най-ранни часове, когато светът все още е потънал в сън, аз преглеждам колонка след колонка в търсене на недостигащите числа, които ще докажат, че уважаваният член на градското настоятелство е престъпник, затова вече ми се струва, че професията ми не е толкова прозаична.

В понеделник за пръв път попаднах на разхищение. Нито един ловец, попаднал на едър дивеч, не би изпитал такова вълнение. Но като погледнах двадесетте главни книги, си помислих за шубраците, през които трябва да се промъкна, за да достигна целта си. Тежка работа и в същото време великолепно развлечение! Веднъж видях този дебелак на някакъв обед в Ситито — зачервената му физиономия сияеше над бялата салфетка. Само плъзна поглед към бледото мъничко човече в другия край на масата. Хм, сигурно сега той би пребледнял, ако знаеше каква работа ме чака.

6 януари. Що за глупава привичка имат докторите — да ти препоръчват почивка, точно когато за почивка изобщо не може да става дума! Глупаци! Все едно да крещиш на човек, подгонен от глутница вълци, че е добре да си почине. Сметките ми трябва да са готови на точно определена дата и ако това не стане, ще изтърва собствените си перспективи.

Сигурно не трябваше да ходя на доктор, но от нощната работа станах нервен и лесно възбудим. Нямам болки — само тежест в главата и понякога пред очите ми се разстила мъгла. За спиране изобщо не трябва да става дума! Две главни книги вече съм прегледал плюс по-голямата част от третата. Мошеникът хитро е прикривал деянията си, но и аз не съм вчерашен.

9 януари. Нямах намерение да ходя повече по доктори, но се наложи. „Нервите ви са напрегнати, може да се стигне до пълно разстройство, има опасност за здравето ви.“

Да, не е лошо да напиша и за странната история, заради която този път отидох на лекар. Ще запиша подробно всичко, което видях и усетих, защото е интересно само по себе си — „твърде интересен психо-физиологичен казус“, както се изрази докторът. И тъй като съм сигурен, че след време всичко видяно ще ми се струва нереално, изплъзващо се, подобно на размътен образ, пробягал в мигновенията между съня и бодърстването, аз съм длъжен да ги запиша, макар че трябва да се откъсна от безкрайните колони с цифри.

В стаята си имам обрамчено със сребърна рамка огледало, подарък от един приятел, тънък познавач на антиквариата. Доколкото си спомням, купил го е на някакъв търг, без да има представа как то се е оказало там. Голямо е — три фута широко и два високо, и е изправено на масичка вляво от писалището ми. Рамката е плоска, широка три дюйма, стара, толкова стара, че няма нито печат, нито някакъв друг знак, по който да определиш кога е правена. Венецианското стъкло отразява великолепно, явно е работа на стари майстори. Като погледнеш, имаш усещането за някаква особена дълбочина, липсваща в изделията на днешните стъклари.

Огледалото е поставено така, че като седя на писалището, виждам в него отражението на прозоречните щори. И нищо друго. Но снощи се случи нещо съвсем изненадващо. Бях работил няколко часа, превъзможвайки преумората си, накрая сметките започнаха да се сливат, сякаш обвити в дим. Тогава огледалото взе да се замъглява — при това не стоманената му повърхност, а самата му дълбочина. Когато се загледах, бях изненадан, че рехавата мъгла се върти ту в една, ту в друга посока, а след това се кондензира в бяло кълбящо се облаче. Картината беше толкова реална, че не можех да не се обърна, убеден, че щорите са се запалили. Но в стаята цареше спокойствие — никакъв звук, освен тиктакането на часовника, никакво движение, освен ленивото въртене на странното облаче в дъното на старото огледало.

Неочаквано облачето (или димът, или мъглата) започна да се концентрира в две точки, разположени недалеч една от друга. Внезапно разбрах, потръпвайки не толкова от страх, колкото от любопитство, че това са две очи, които гледаха откъм огледалото в

стаята. Успях да различа очертанията на глава, едва видима в мъглата — женска, ако се съди по прическата. Само очите се виждаха отчетливо — тъмни, горящи, пълни с омраза или ужас (трудно ми беше да определя). Никога преди това не бях виждал очи, изпълнени с толкова напрегнат, яростен живот. Погледът ме подмина и се вторачи в стаята. Изправих се, изтрих чело и с усилие дойдох на себе си — тогава очертанието се стопи, огледалото бавно се проясни и в него отново се появи отражението на алените щори.

Скептиците сигурно ще кажат, че вероятно съм заспал над колоните с цифри и всичко това е било сън. Но аз никога не съм се чувствал по-бодър! Не се усъмних в това, докато гледах в огледалото, и си казах, че това мое впечатление е плод на фантазията ми, резултат от вътрешното напрежение и безсъние. Но защо в точно такава форма? И що за жена е тази, какви страсти бушуваха и се отразяваха в нейните прекрасни кафяви очи? Те продължаваха да ме преследват и тогава, когато се върнах към работата си. За пръв път не успях да изпълня нормата, която си бях поставил. Може би затова днес не се случи нищо необикновено. Сутринта трябва да стана рано с цената на всичко.

11 януари. Всичко е наред, успях да свърша доста работа. Разплитам нишка след нишка кълбото на тази мръсна история. Но ако нервите ме подведат или не ми стигнат силите, последен ще се смее той. Огледалото се оказва нещо като барометър за степента на моята умора. Всяка нощ след работа го гледам дали не е започнало да помътнява.

Доктор Синклер (той се оказа добър психолог) толкова е заинтригуван от моя случай, че тази вечер дойде да види огледалото. Показах му трудно открития от мен нечетлив надпис на задната стена на рамката. Той разгледа надписа под лупа, но не направи никакво заключение. Прочете го като „Sanc.C.Pal.“, но и това не ни донесе нищо определено. Докторът препоръча да пренесе огледалото в другата стая, но каквото и да ми се мержелее в него, каза той, това е само симптом. Опасността е в това, което предизвиква тези симптоми — двадесетте тома, а не сребърното огледало, ето какво трябва да се изнесе колкото може по-далеч. Вече работя над осмия.

13 януари. Да махна огледалото ли? Заради него през последната нощ преживях с нищо несравними вълнения. Те толкова ме завладяха, че сега за нищо на света не бих го махнал.

Беше вероятно около един след полунощ, подреждах бумагите си преди лягане, когато изведнъж я видях пред себе си. Ниската на ръст дама се виждаше толкова ясно, че всяка нейна черта и всяка подробност по дрехите ѝ се запечатаха в паметта ми. Стои до самия ляв край на огледалото. До нея някой, едва видим — различих само, че е мъж, който се свлича, а зад тях — мъгла, в която се мерзелят прибягващи фигури. Не, в никакъв случай не беше картина. Беше жива сцена, протичащ пред очите ми епизод. Жената пребледнява и трепери, мъжът до нея се свива на кълбо. Мятат се неясни, разпадащи се в мрака сенки. Всичките ми страхове се изпариха, изгарях от любопитство. Би било направо безумие да не продължа да гледам.

Вече мога да опиша жената до най-незначителни подробности. Тя е много красива и съвсем млада — едва ли има повече от двадесет и пет. Косите ѝ са златисти, с лек кафеникав оттенък. Малка плоска шапчица, леко килната настрана, якичка, отрупана с бисери. Високо чело, дори доста високо за една красавица, но това само придава властност и сила на нежното ѝ женствено лице. Изящно извити вежди, очите ѝ — огромни, тъмни, пълни с чувство (омраза или ужас?). Мъртвешко бели бузи, пребледнели от болка устни, изящна линия на брадичката и шията. Седи в кресло, леко наведена напред, напрегната, застинала, вцепенена от ужас. Рокля от черно кадифе, скъпоценен камък пламти на гърдите ѝ, а в гънките проблясва златно разпятие. Коя е тя, тази знатна дама, чийто образ продължава да живее в старинното сребърно огледало? Що за злодеяние е оставило своя отпечатък, който и днес, в съвсем друга епоха, вълнува душата?

И още една подробност — в долния край на полата различих, както ми се стори в началото, омачкана бяла лента. Но като се вгледах, а може би самото видение стана по-ясно, аз разбрах какво е това. Мъжка ръка, сгърчена, изтръпнала от ужас, която трескаво мачка долния край на полата. Фигурата оставаше неясна, но тази сгърчена от напрежение ръка ярко се открояваше върху тъмното кадифе и раждаше предчувствието за някаква трагедия. Този човек беше изплашен, ужасен. Не се съмнявах в това. Какво го е изплашило? Защо се е вкопчил в роклята на жената? Цялата тайна се криеше в движещите се отзад фигури. В тях се криеше опасност и за него, и за нея. Картината ме облада изцяло, забравих за спокойствието си и гледах, без да откъсвам очи. Но не видях какво се случи по-нататък. Мъглата започна

да се разрежда. Можеха да се уловят само стремителните движения на неясните фигури. Накрая огледалото отново се проясни.

Докторът смята, че трябва поне за ден да прекъсна работа и аз наистина мога да си го позволя, защото напоследък доста напреднах. Очевидно виденията изцяло зависят от състоянието на нервите ми — доказателство е дългото ми висене пред огледалото тази вечер, което обаче не даде никакви резултати.

Почивката разсея всички мои видения. Искам да знам дали някога изобщо ще разбере какво означаваше всичко това? Тази вечер специално разгледах огледалото на силна светлина и освен надписа „Sanс.С.Pal.“ различих някакви хералдични знаци, едва видими върху среброто. Струва ми се, че са много стари, тъй като са почти изтрити. Доколкото успях да се ориентирам, това са три наконечника на копия — два отгоре и един отдолу. Трябва да ги покажа на доктора, като дойде утре.

14 януари. Продължавам да се чувствам прекрасно и бих искал нищо да не ми попречи да си завърша работата. Показах на доктора клеймото на рамката — той също смята, че са хералдични знаци. Докторът изгаря от любопитство и непрекъснато ме разпитва за подробности. Забавно е да се наблюдава как го терзаят две противоположни желания: пациентът да се раздели с тези симптоми и медиумът — за какъвто той ме смята — да проникне в тайната на миналото. Посъветва ме още да почивам, но не възрази, когато му заявих, че това няма да е възможно, докато не прегледам останалите десет папки.

17 януари. Трите вечери минаха спокойно, почивката даде резултат. Остава около четвъртинка от работата, но ще трябва да избързам — юристите вече искат материала. Успях да улича мошеника поне сто пъти. Когато всички се убедят колко хитър и ловък е този негодник, моята репутация ще се зазdrави.

Главата ме боли, слепоочията тупкат — всичките признаци за заболяване са налице, пък и самата болест не закъсня. В действителност огорчава ме не толкова появата на видението, колкото фактът, че то престана да се появява преди да съм разбрал всичко.

Днес обаче видях повече. Падналият на колене мъж беше толкова различим, колкото и дамата, чиято рокля той не пускаше. Нисичък, мургав, с остра черна брадичка, облечен в свободна дреха от червена

коприна, украсена с кожа. Господи, колко беше изплашен! Тресе го, гърчи се, оглежда се през рамо. В другата си ръка държи малък кинжал, но едва ли ще го използва, твърде е изплашен и страхлив. Вече започвам да различавам фигурите от задния план. Яростни лица, брадати и мургави, изпълзяха от мъглата. Особено ужасен беше един от тях — с глава като череп, с увиснали бузи и дълбоки очи. Той също държеше кинжал в ръка. Вдясно от жената стои висок мъж, съвсем млад, светлокос, със сурово и мрачно лице. Прекрасната дама го гледа умоляващо. Падналият на колене мъж също. Сякаш този юноша трябва да реши съдбата им. Мъжът припълзява и потъва в гънките на роклята, високият юноша се навежда и се опитва да го отблъсне от нея. Ето какво успях да видя снощи, преди огледалото да се проясни. Ще разбере ли някога какво се случва буквално пред очите ми и как то ще завърши? Абсолютно съм сигурен, че не е игра на въображението. Някъде някога тази трагедия се е разиграла, а старото огледало е отразявало всичко. Но кога? И къде?

20 януари. Краят се вижда, пък и е вече време. Мозъкът ми работи под пълна пара, чувствам се ужасно напрегнат и имам лоши предчувствия. Уморен съм до изнемога. Докато не свърша и с последната папка, няма да стана от стола.

7 февруари. Свърших. И какви преживявания, Господи! Не знам ще ми стигнат ли силите да запиша всичко, което се случи.

Преди всичко трябва да кажа, че пиша тези редове в частната болница на доктор Синклер, цели три седмици след последния запис. През нощта на 20 януари нервите ми не издържах и не помня нищо до мига, когато преди три дни се събудих тук. Свърших работа преди нервите ми да се скъсат окончателно. Сметките са предадени на юристите. Ловът завърши.

Сега вече мога да опиша онази последна нощ. Бях се заклел да привърша работата си и затова не вдигнах очи, докато не завърших и последната графа. Беше трудно да се издържи, защото през цялото време чувствах, че в огледалото се случват невероятни неща. Ако бях хвърлил едно око, цялата ми работа щеше да отиде на вятъра. Въздържах се до края, но пък когато се обърнах, какво страшно зрелище, Боже мой!

Огледалото беше обляно в ярка светлина като сцена, на която се разиграва драма. И никаква мъгла. Плачевното състояние на нервите

ми придаваше на видението изумителна яснота. Всяка линия, всяко движение бяха ясно различими като живи. Помислете си само — аз, едва жив от умора счетоводител, най-прозаичното същество на света, наведено над касовите книги на един мошеник, се оказах онзи избраник на съдбата, който единствен от всички живи същества можеше да съзерцава подобно зрелище!

Сцената беше същата и лицата бяха същите, но действието на драмата течеше по-нататък. Високият юноша е стиснал дамата в обятията си. Тя се дърпа и го гледа с омраза. Падналият до нозете ѝ мъж е вече издърпан встрани и обграден от десетки хора със свирепи лица. Нахвърлят се отгоре му с кинжали. Струва ти се, че всички го удрят едновременно. Ръцете им се вдигат и спускат. Кръвта от раните не тече, а се лее. Копринената му дреха е изцяло пропита с кръв. Мята се, те ожесточено му нанасят нови удари и по дрехата се стичат нови струйки кръв. Беше ужасно, ужасно! Замъкват го към вратата, влачи нозе. Жената, полуобърнатата, го гледа с ужас, устата ѝ е широко отворена в беззвучен вик. И тогава — дали защото видяното беше прекалено силно за нервите ми, дали защото свръхнапрежението от последните дни се стовари отгоре ми, но стаята се завъртя пред мен, сякаш някой издърпа пода изпод краката ми и нищо повече не помня. Сутринта хазяйката ме намерила безчувствен до сребърното огледало, но не осъзнавах нищо допреди три дни, когато дойдох на себе си в лечебницата.

9 февруари. Едва днес успях да разкажа всичко на доктора, досега не ми позволяваше.

— Вашите видения не ви ли напомнят на едно добре познато историческо събитие? — попита той, като ме гледеше подозрително. Уверих го, че изобщо не познавам историята. — И вие не си ли представяте откъде е дошло вашето огледало и кому е принадлежало някога? — продължи той.

— А вие? — попитах аз, защото явно имаше нещо предвид.

— Това е напълно невъзможно, но как иначе да си обясня вашите видения? Това, което ми разказахте по-рано, също ме накара да мисля нещо подобно, но сега... Не, такива съвпадения са невъзможни. Довечера ще ви донеса някои мои бележки...

Вечерта на същия ден. Докторът току-що си тръгна. Трябва да запиша думите му толкова точно, колкото изобщо е възможно. Започна

с това, че сложи пред мен няколко стари и прашни свитъка.

— Прегледайте ги при възможност — каза той. — Направих няколко бележки, които можете да проверите. Без съмнение, вие сте видели убийството на италианския певец Ричо от шотландските аристократи пред очите на Мария Стюарт, извършено през март 1566 година. Вашето описание на жената е абсолютно точно. Високото чело и необикновената красота на лицето едва ли могат да принадлежат на две различни жени. Слабият юноша е нейният съпруг Дарнли. Както твърдят хрониките, „Ричо е бил облечен в свободна дреха от дантелена тъкан, украсена с кожи, и с панталони от червено-кафяво кадифе“. С една ръка държал роклята на Мария, в другата стискал кинжал. Жестокият мъж с хлътнали очи е Рутвен, току-що станал на крака след тежка болест. Всичко съвпада до най-малки подробности.

— Защо точно аз видях това? — попитах.

— Защото вашият разум и нерви се оказаха способни да възприемат видяното. А и защото тъкмо вие имахте късмета да притежавате огледалото, в което може да се види всичко това.

— Огледалото! Вие мислите, че то е принадлежало на Мария Стюарт и се е намирало в нейните покои, когато е станало убийството?

— Сигурен съм, че това е нейното огледало. Вещите ѝ трябва да носят кралски герб, преди това е била кралица на Франция. Това, което ви се е сторило като наконечници на копия, в действителност са бурбонските лилии.

— А надписът?

— Sanc.C.Pal може да се разшифрова като Sanctae Crucis Palatium^[1]. Някой е написал това, за да не се забрави откъде е дошло огледалото. Това означава дворецът Холи Крос^[2].

— Резиденцията на английските крале в Шотландия! — възкликнах аз.

— Точно така. Вашето огледало някога е било в Холи Крос. Преживяванията ви наистина бяха необикновени, но се надявам повече да не се повторят.

[1] Дворецът Светият Кръст (лат.) ↑

[2] Светият Кръст (англ.) ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.